Autor Guste Santini
Petak, 17 Studeni 2000 15:36

Osmo savjetovanje ekonomista u Opatiji dosljedno je nastavilo u svojoj različitosti. Ipak ima i promjena u odnosu na prijašnje godine: nema samo antagonizma na relaciji Vlada i ekonomska struka. Sada izgleda da se više nitko s nikim ne slaže. Građani stiču utisak - i to tako komentiraju - da smo mi zemlja sa toliko ekonomskih politika koliko ima ekonomista pri čemu svaka od tih predloženih politika ima ambiciju optimalne ekonomske politike. Kada bi rasprava ostala na akademskom nivou i sa akademskim posljedicama vjerojatno bi ovo neslaganje, ipak, ostalo u krugu ceha. Jedina stvar koja se, po mojem mišljenju, ne može dovesti u pitanje je dobra namjera pojedinih predlagača. Ali kako znamo i put u pakao je popločen dobrim namjerama.

Međutim, **svjedoci smo ozbiljne krize kojoj se ne nazire kraj.** Čak i stanovita poboljšanja, ako ih ima, ostaju nevidljiva u tamnom koloritu dnevne zbilje. Kolike su razlike u pristupima teško je reći jer sigurno u ozbiljnoj raspravi nije moguće da se iznose toliko različite procjene. Tako npr. procjene o mogućem rastu domaćeg proizvoda toliko se razlikuju da je prosto nemoguće da su svi u pravu. Ovakvo kvantificiranje pripisujemo ponekad nužnom karikiranju kada ocjenimo da nas okolina
kojoj se obraćamo nedovoljno sluša. **U Hrvatskoj se ekonomisti sve slabije čuju međusobno i stoga nije čudno da ih i drugi sva manje čuju.**

Ne želeći braniti ili osporavati bilo koju misao iznesenu u Opatiji želim reći da me zapravo događanja ne iznenađuju. Naime, kada se ne definira cilj kojem težimo. Kada nije poznato vrijeme i sredstva koje nam stoje na raspolaganju za ostvarivanje postavljenih ciljeva. I konačno, ne manje važno, kada nije poznata startna pozicija iz koje krećemo ka ostvarenju postavljenih ciljeva sve je moguće odrediti kao cilj. Tako na primjer green field investicije za mnoge ekonomiste znači lako ostvariv put razvoja. Međutim, oni ne daju pokazatelje kada i gdje se je to i u kojim uvjetima doista ostvarilo.

U tim i takvim uvjetima najlakše je podijeliti cjelokupnu struku na pitanje **fiksnog ili varijabilnog tečaja.** Pa se onda
počne špekulirati koliko je tečaj precjenjen. Kako, bi brzo i koliko tečaj morao klizati. Možda je rješenje u devalvaciji. Ta i slična mišljenja su svakodnevno prisutna.
Mnogi smatraju da je fiksni tečaj neprihvatljiv već i stoga što ga je prethodna vlast toliko favorizirala a ona, i onako po mišljenju mnogih, nije mogla ništa dobro učiniti.

Što se tečaja tiče tu je potrebno istaknuti da je politika tečaja u maloj i otvorenoj zemlji kriterij ekonomske politike i on će biti više ili manje stabilan u zavisnosti od učinkovitosti ekonomske politike. Drugim rječima što je kamatna stopa za velike zemlje to je tečaj za male zemlje u smislu tržišta. Iz toga slijedi da bi tečaj danas morao klizati imamo li u vidu rast nezaposlenosti i tome slično. Ovu politiku bi bilo odista za podržati da je Vlada učinila sve što joj je bilo moguće i potrebito učiniti. Inventarizaciju problema koje je valjalo rješiti iznio sam na ovim stranicama. Osim toga prezentirao sam i način kako je moguće naznačene probleme rješiti. **Konačno tečaj valja smatrati kao tvrdo budžetsko ograničenje i njegovo klizanje je siguran put u inflaciju.**

Razlika u tretmanu tečaja prethodne i sadašnje vlasti određeno je zamjena političkog

ekonomskim ciljem. Naprosto valja istaći da je mogućnost autonomne ekonomske politike u državi tipa Hrvatske manja nego što se to obično misli. Globalizirani svijet ima svoja pravila igre kojima se mi možemo samo prilagoditi. Na žalost na mnogim područjima smo izgubili identitet. Na današnjoj je vlasti da nam bar dio identiteta vrati što će imati pozitivan učinak i na razvoj.

Koncepcija i strategija razvoja prvi je korak da bi se stanje u zemlji mjenjalo. Bez jasne koncepcije i strategije razvoja nema primjerenog sistema, nema primjerene politike pa, dosljedno tome, niti primjerenog rasta društvenog proizvoda odnosno povećanja zaposlenosti. U Hravatskoj se radi o konstrukcionim problemima i stoga "peglanje" nije nikakvo rješenje. Po mom mišljenju to je samo gubitak vremena i novaca. Jednog i drugog je sve manje.